

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1 (6)

2019-03-14

Dnr: 551-621-15

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 69
131 07 Nacka
mmd.nacka.avdelning3@dom.se

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2019-03-14
MÅLNR: M 7062-14
AKTBIL: 132

Mål nr **M 7062-14 avdelning 3**

Yttrande över SKB:s bemötande av yttrandet rörande ansökan om slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall, SFR i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län

Mål nr M 7062-14, avdelning 3

Yttrande

Länsstyrelsen har tagit del av SKB:s (bolagets) förslag till villkor samt bemötande rörande yttrande om ansökan om slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall SFR i Forsmark, Östhammars kommun.

Länsstyrelsen har följande kommentarer till villkorsförslagen och det som framförs i bemötandet.

Buller

Länsstyrelsen ansåg i sitt yttrande att Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhets buller ska användas som begränsningsvärde för ljudnivåer.

Bolaget anser att buller under byggskedet istället bör begränsas av Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser samt att Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller ska gälla under driftskedet. Länsstyrelsen kan godta bolagets förslag om att hantera buller under byggskedet separat men att nivåerna bör anges som begränsningsvärden för buller under byggskedet. Den maximala tiden för tillämpa sådana begränsningsvärden bör dock vara som högst 3 år.

Länsstyrelsen kan konstatera att det är ca 1,4 km till boendet Igelgrundet från bolagets verksamhetsområde på Stora Asphällan. För att den ekvivalenta ljudnivån ska uppgå till 40, 50 respektive 60 dBA eller 55 dBA momentant på 1,4 km avstånd så krävs en mycket hög ljudeffekt vid källan. Länsstyrelsen anser att även någon annan referenspunkt än bostäder kan behövas som utgångspunkt för fastställande av ett begränsningsvärde för buller. Detta med beaktande av att ljudutbredningen i hög grad beror av vindriktningen och att det finns naturområden i from av Natura 2000

2019-03-14

Dnr: 551-621-15

och fågelskyddsområden som omger verksamhetsområdet. Motsvarande riktvärden som föreslås för bostäder bör därför även tillämpas inom omgivande Natura 2000 områden och fågelskyddsområden.

Vidare anser Länsstyrelsen bolagets villkorsförslag behöver ändras i den delen som reglerar när en åtgärd senast ska göras vid ett överskridande av ett begränsningsvärde för buller. Länsstyrelsen anser att det inte finns skäl att inkludera en tidsfrist på tre månader innan en åtgärd måste vidtas. En sådan lång tid kan inte anses vara en omedelbar åtgärd. Sista meningen i villkorsförslag 2 och 3 bör därför utgå. Bolaget bör kunna ha en egenkontroll som förutser uppkomsten av buller utan att överskridanden av begränsningsvärden ska behöva inträffa.

I övrigt anser Länsstyrelsen att en delegation bör kopplas till villkor 2, 3 och 4 gällande ett bemyndigande för tillsynsmyndigheten för beslut om åtgärder mot buller.

Grumlande arbete

Länsstyrelsen godtar bolagets argument vad gäller begränsning av tiden då grumlande arbete får utföras under förutsättning att skyddsåtgärder mot grumling vidtas.

Utsläpp till vatten

Nyligen utsprängt berg kan generellt förväntas generera högre halter av ammonium i lakvatten. Mot bakgrund av att ett utbyggt reningsverk uppges ha en begränsad förmåga att hantera kväve som tillförs under den mest intensiva byggperioden förordar Länsstyrelsen att det förslagna bemyndigandet i villkor B1 även omfattar frågor som gäller lakvattenhanteringen från utsprängt bergmaterial ovan och under jord.

Fiskeavgift

Länsstyrelsen yrkar att Miljöutredningar och fiske vid Länsstyrelsen i Väster-norrland förordnas enligt 22 kap. 12 § MB att utföra en sakkunnigutredning avseende de aktuella åtgärdernas påverkan på fiskeintressena samt ge förslag på eventuella skyddsåtgärder och fiskeavgift.

Länsstyrelsen delar sökandens bedömning att de ansökta åtgärderna kommer att leda till skador på vattenlevande organismer. Skadorna uppstår bland annat som permanent bortfall av lek- och uppväxtmiljöer för fisk samt risk för grumling. SKB har redovisat egna beräkningar avseende förslag på fiskeavgift, och i materialet hänvisas till beräkningsmetodik som användes i mark- och miljödomstolens dom i mål M 3948-15 avseende Ingarö varv. Det finns dock enligt Länsstyrelsen oklarheter i hur dessa beräkningar har utförts, vilket faktaunderlag som har använts och vilka ytor som har tagits med i beräkningarna.

Det aktuella utfyllnadsområdets storlek och djupförhållanden motiverar enligt Länsstyrelsen en extern särskild utredning avseende skador på fiskeintressen.

2019-03-14

Dnr: 551-621-15

Denna utredning bör utföras så snart som möjligt och utförs lämpligast av Miljöutredningar och fiske vid Länsstyrelsen i Västernorrland på domstolens förordnande.

Om någon särskild utredning inte utförs så yrkar Länsstyrelsen på en fiskeavgift motsvarande kostnaden för total återställning av det utfyllda området.

Prövotid

Utifrån det bolaget anfört så finner Länsstyrelsen det inte motiverat med en prövotid under byggtiden för omhändertagande av spill- lak- och länshållningsvatten.

Energihushållning och utsläpp till luft

Bolaget har lämnat förslag på slutliga villkor föreskrivs för det blivande tillståndet.

Länsstyrelsen anser att villkorsförslag 11 och 17 kan ges en tydligare formulering. Villkor 17 är inte heller utformat så att det uppföljningsbart. Villkoren behöver istället ges en utformning som har en väsentligt bättre överensstämmelse med 2 kap. 3 och 5 §§ miljöbalken och i möjligaste mån innehålla krav på konkreta åtgärder.

En sådan konkret åtgärd bör vara att villkoret innehåller ett krav på att under utbyggnadsfasen driva kross och sorteringsverk för utsprängt berg med el från det fasta elnätet. Åtgärden ligger så pass nära i tiden att det är möjligt att redovisa ett ekonomiskt underlag för en skälighetsavvägning. Tillgänglig eleffekt bör också finnas inom räckhåll för att driva sådan utrustning. Eldriven utrustning har en väsentligt bättre verkningsgrad och medför inte heller ett betydande utsläpp av koldioxid, kväveoxider och andra luftföroreningar relativt en kross som drivs via en förbränningsmotor. Länsstyrelsen kan inte se annat än att det är endast utrustning som drivs via el från det fasta elnätet kan uppfylla kraven på tillämpande av bästa möjliga teknik, så som det kravet uttrycks i 2 kap. 3 § miljöbalken. Villkor 11 bör därför ha ett tillägg om att kross- och sorteringsverk ska drivas med el från det fasta elnätet.

I vissa fall kan det vara mindre lämpligt att föreskriva en specifik hushållningsåtgärd som riskerar att låsa verksamhetsutövaren till en åtgärd som efter viss tid och mot bakgrund av senare teknisk utveckling. Länsstyrelsen anser därför att ett villkorsförslag enligt 17, som gäller energiförbrukning och utsläpp av klimatpåverkande gaser, bör omfattas av ett krav på att regelbundet utföra en energikartläggning som även inkluderar en bedömning av bolagets klimatpåverkan. Uppdateringen av kartläggningen bör ske vart fjärde år. Ett bemyndigande bör också finnas för tillsynsmyndigheten kopplat till villkorsförslag 17. En sådan villkorsformulering bör fånga det breda perspektivet gällande energi och klimat som bolaget efterfrågar i sitt bemötande av Länsstyrelsens yrkande.

I övrigt anser Länsstyrelsen att det i denna del finns skäl att hantera delar av den befintliga miljöpåverkan från pågående verksamhet inom ramen för tillsynen.

2019-03-14

Dnr: 551-621-15

Övrigt

Mot bakgrund av att stora mängder betong kommer att nyttjas för konstruktion av förvaringsutrymmen under jord och försegling av avfall så ser Länsstyrelsen skäl om att erinra om den hushållning som krävs av ändliga naturtillgångar i form av sand- och grusförekomster. Tillverkning av betong av fullgod kvalitet kan nu mera göras utan inblandning av naturgrus genom bland annat rätt hantering och val av bergmaterial. Tillståndet för sökt verksamhet bör därför beakta denna hushållningsaspekt genom ett åtagande eller ett villkor som utesluter inblandning av naturgrus i betongen.

Förslag på formulering av villkor

Länsstyrelsen lämnar nedan förslag på annan formulering eller tillägg av villkor. Numreringen av villkoren följer i allt väsentligt den numrering som bolaget använt.

Buller

2. Under byggskedet för utbyggnaden av SFR ska bullret från anläggningsarbetena begränsas i enlighet med vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser. Därefter gäller villkor 3. SKB ska anmäla till tillsynsmyndigheten när byggskedet påbörjas och avslutas. Kontroll ska ske genom omgivningsmätning eller genom närfältsmätning i kombination med beräkning. Kontroll ska ske dels i samband med att uppförande påbörjas, dels i enlighet med kontrollprogram för verksamheten. Resultatet av kontrollerna ska redovisas till tillsynsmyndigheten.

De ljudnivåer som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser ska gälla som begränsningsvärden vid boendet Igelgrundet samt omgivande fågelskyddsområden samt Natura 2000 områden.

3. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder i omgivningen än

Dagtid vardagar (kl. 06-18) 50 dBA

Nattetid (kl. 22-06) 40 dBA

Övrig tid 45 dBA

Ekvivalentvärdena ska baseras på de tidsperioder som anges i föregående stycke. I de fall bullrande verksamhet pågår endast del av period ska den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken den bullrande verksamheten pågår, dock minst en timme.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dBA vid närmaste bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22-06).

Kontroll ska ske genom omgivningsmätning eller genom närfältsmätning i kombination med beräkning. Kontroll ska ske dels när driftskedet inleds, dels

2019-03-14

Dnr: 551-621-15

vid större förändringar i verksamheten som kan påverka bullerförhållandena. Resultatet av kontrollerna ska redovisas till berörd tillsynsmyndighet. Därutöver ska kontroll ske i enlighet med kontrollprogram för verksamheten.

De ljudnivåer som anges ovan ska gälla som begränsningsvärden vid boendet Igelrundet samt omgivande fågelskyddsområden samt Natura 2000 områden.

Utsläpp till luft

11. SKB:s egna och upphandlade maskiner och fordon ska uppfylla vid var tidpunkt gällande miljökrav enligt Trafikverkets generella miljökrav vid entreprenadupphandling eller motsvarande riktlinjer med minst likvärdiga miljökrav. Maskiner som används för krossning och sortering av utsprängt bergmaterial ska drivas med elström från det fasta elnätet.

Energianvändning och utsläpp av klimatpåverkande gaser

17. Bolag ska fortlöpande och systematiskt arbeta med energieffektivisering och minskad klimatpåverkan i sin verksamhet. Bolaget ska redovisa sitt arbete genom att vart fjärde år inge en klimat- och energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas planerade och genomförda klimat- och energihushållningsåtgärder.

Kontroll

18. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas.
Programmet ska bland annat ange hur verksamhetens påverkan på omgivningen kontrolleras med avseende på mät-/kontrollmetod, mät-/kontrollfrekvens och utvärderingsmetod.
Kontrollprogrammet avseende byggskedet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader innan anläggningsarbetena påbörjas. Förslag till kontrollprogram avseende driftskedet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader innan den utbyggda anläggningen tas i drift.

Hushållning

19. Betong som används för konstruktion av slutförvaret samt för försegling av avfall ska vara tillverkad utan inblandning av naturgrus.

2019-03-14

Dnr: 551-621-15

Delegation

Länstyrelsen föreslår att domstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket överlåtit åt tillsynsmyndigheten att föreskriva de ytterligare villkor som kan erfordras avseende

B1. Hantering av bergmaterial och lakvatten under utbyggnads- och driftskedet

B6. avseende buller (jfr villkor 2, 3 och 4)

B7. avseende energihushållning samt klimatpåverkan (jfr villkor 17).

Fiskeavgift

I den delen som anser fiskeavgift så hänvisar Länstyrelsen till yrkanden som anförts ovan.

I handläggningen av detta ärende har deltagit chef miljöskydds-enheten Ida Lindén, beslutande, chef vatten- och naturvårds-enheten Urban Westerlind, miljöskyddshandläggare Bernt Forsberg samt miljöskyddshandläggare Lars Johnsson, föredragande. Detta yttrande har signerats digitalt.

Ida Lindén
chef miljöskydds-enheten

Lars Johnsson
miljöskyddshandläggare